



Delavnica »Oseba s KVČB pri delodajalcu in ZZZS«, Rogaška Slatina, 5. – 8. junij 2025

Janja Polajnar

V Rogaški Slatini v Grand hotelu Sava – Zagreb je bilo v terminu 5. - 8. junij 2025, v organizaciji Društva za KVČB izvedena delavnica »Oseba s KVČB pri delodajalcu in ZZZS« z namenom seznanitve oseb s KVČB o možnostih, pravicah in dolžnostih na delovnem mestu, Zavodu RS za zaposlovanje (ZRSZ), Zavodu za zdravstveno zavarovanje (ZZSZ) in Zavodu za invalidsko in pokojninsko zavarovanje (ZPIZ). Na predavanjih predavateljev s strani ZRSZ, ZZZS, ZPIZ, Invalidske komisije in Pravnega informacijskega centra smo prejeli ogromno informacij v zvezi z našimi pravicami in dolžnostmi glede na zakonodajo ter ostalim.

Četrtek 5.6.2025

Prihod na našo delavnico v četrtek popoldan je zaznamovala Dirka po Sloveniji, na kateri je bil cilj dnevne etape ravno v Rogaški Slatini. Posledično smo pri prihajanju upoštevali zapore cest in ostala navodila, kar pa ni povzročilo nič slabe volje. V dvorani Tempel smo se zbrali vsi veseli in se pred pričetkom pozdravljali z našimi objemi. Način tokratnega spoznavanja udeležencev je predstavila Sergeja. Vsak udeleženec si je na plakatu prebral različne lepe in poučne citate in potem izbral citat, ki ga je prebral vsem udeležencem, razložil, zakaj ga je izbral in se na kratko predstavil. Citati na plakatu so ostali na steni ves čas delavnice in smo si jih udeleženci še večkrat lahko prebirali, prepisovali in fotografirali.

Prvo predavanje, ki je potekalo v četrtek, 5. junija, z naslovom Zaposlitvena rehabilitacija oseb s KVČB je izvedla Gabrijela Kodrič z Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ). Predavateljica nam je najprej predstavila pravno podlago za Zaposlitveno rehabilitacijo in sicer Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRSZI), ki invalidom daje možnost za izboljšanje položaja na trgu dela in predvideva različne možnosti usposabljanja, zaposlitve in prilagoditve dela. Poleg navedenega zakona so še ostali predpisi, ki celovito urejajo navedeno področje. Ga. Kodrič nam je opisala postopek pridobitev statusa invalida po ZZRSZI in pravice do zaposlitvene rehabilitacije oz. kako ZRSZ pomaga brezposelnim in invalidnim osebam, tudi osebam s KVČB. Na ZRSZ se v praksi dnevno srečujejo z osebami, ki imajo različne zdravstvene težave, tudi z osebami s KVČB. ZRSZ tem osebam nudi različne oblike svetovanja, in sicer karierno, zdravstveno, zaposlitveno in rehabilitacijsko svetovanje. Predstavljen nam je bil postopek in potek zaposlitvene rehabilitacije ter kdo je do nje upravičen in razlika med zaposlitveno rehabilitacijo na ZRSZ ter poklicno rehabilitacijo na ZPIZ. V postopku zaposlitvene rehabilitacije oseba ne prejema denarnega nadomestila s strani ZRSZ in ji ne teče delovna doba, v postopku poklicne rehabilitacije (ZPIZ) pa oseba prejema denarno nadomestilo zaradi invalidnosti. Za zaposlitveno rehabilitacijo na ZRSZ ni omejitve glede delovne dobe, za poklicno rehabilitacijo na ZPIZ pa je pogoj določena delovna doba. V zvezi s področjem zaposlovanja invalidov je predavateljica predstavila Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, ki določa delež zaposlenih invalidov od celotnega števila zaposlenih pri posameznem delodajalcu. Vsak delodajalec z več kot 20 zaposlenimi mora izpolnjevati kvote, delež je od 2 do 6% in je odvisen od dejavnosti. Poleg kvotnega sistema so za enakopravnejše vključevanje invalidov oz. zaposlovanje invalidov sledeče finančne vzpodbude za zaposlovanje: subvencija plač invalidom, plačilo stroškov prilagoditve delovnih mest in sredstev za delo invalidov, oprostitev plačila prispevkov za PIZ zaposlenih invalidov, nagrade za preseganje kvote ter druge spodbude.

Po predavanju je sledila večerja. Po večerji pa smo se vsi udeleženci zbrali v dvorani na družabnem večeru, kjer smo ob družabni igri malo potrenirali možgančke. Ker je bil zunaj prav prijeten poletni večer smo se še odpravili na sprehod in se podružili ob klepetu in šalah.

Petek 6.6.2025

V petek zjutraj po zajtrku je bilo izvedeno predavanje: ZZS - Bolniški stalež in vse okrog s strani ZZS, predavala je gospa Špela Cerar. Uvodoma nam je predavateljica predstavila obvezno zdravstveno zavarovanje, pravice izhajajoče iz njega ter postopek uveljavljanja pravic. Pravna podlaga je Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) in Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Pravila OZZ). O bolniškem staležu od 1. do 30. dne zadržanosti od dela odloča izbrani osebni zdravnik (ni izdanega posebnega pravnega akta), od 31. dne zadržanosti od dela do zaključka zadržanosti od dela odloča imenovani zdravnik (odločba o staležu). Predstavljen nam je bil postopek ugotavljanja nezmožnosti za delo. Ugotavlja se začasna nezmožnost za delo, možne odločitve so: - polna nezmožnost za delo, zmožnost za delo v skrajšanem delovnem času (npr. 4, 6 ur), zmožnost za delo. V postopku ugotavljanja začasne nezmožnosti za delo je predavateljica poudarila, da mnenje specialista o tem predstavlja zgolj mnenje, ki ga je pristojni zdravnik dolžan preučiti, ni pa ga dolžan upoštevati. Nezmožnost za delo se pri osebnem zdravniku ugotavlja z osebnim pregledom, imenovani zdravnik oz. zdravstvena komisija pa le na podlagi predložene medicinske dokumentacije in druge dokumentacije (na podlagi osebnega pregleda le, če ga zahteva zavarovanec ali imenovani zdravnik oz. zdravstvena komisija sama presodita, da je potreben). V času bolniške odsotnosti oz. zadržanosti od dela da navodila o ravnanju osebni zdravnik, imenovani zdravnik ali zdravstvena komisija ZZS (odločba ZZS). V času zadržanosti od dela zaradi bolezni, poškodbe ali nege mora zavarovanec, ki se zdravi doma v času takšne zadržanosti biti na svojem domu. Odsotnost z doma je možna ob odhodu na zdravniški pregled, terapijo oziroma v primerih, ko odsotnost ne vpliva negativno na potek zdravljenja oziroma, če zdravnik ali imenovani zdravnik ali zdravstvena komisija to odredita ali dovolita. Za odhod izven kraja bivanja je vedno potrebna odobritev osebnega zdravnika. V času bolniškega staleža je možen laičen nadzor v pristojnosti ZZS oz. nadzor v pristojnosti delodajalca. V primeru, da se kot zavarovanec ne strinjamo z odločbo ZZS glede odločitve glede ugotavljanja začasne nezmožnosti za delo, imamo pravico vložiti pritožbo. O navedeni pritožbi odloča zdravstvena komisija. V vmesnem času se moramo ravnati v skladu z mnenjem imenovanega zdravnika. Poleg navedenega pravnega sredstva se lahko v zvezi z ugotavljanjem začasne nezmožnosti za delo vložiti tudi Zahteva za presojo ocene izbranega osebnega zdravnika (odloča imenovani zdravnik) in Tožba (odloča Delovno in socialno sodišče). Predavateljica nam je tudi povedala, da imamo kot kronični bolniki tudi pravico do zdraviliškega zdravljenja ter opisala pogoje za uveljavljanje in postopek za uveljavljanje. Za bolnike s KVČB je edini izvajalec zdraviliškega zdravljenja Zdravilišče Rogaška Slatina.

Sledilo je predavanje: Postopki zdravljenja v tujini, ki ga je izvedla gospa Nataša Gorjup-Wagner iz ZZS. Predavateljica nam je najprej predstavila, da imamo kot zavarovanci obveznega zdravstvenega zavarovanja pravico do načrtovanega in nenačrtovanega zdravljenja v tujini ter navedla pravne podlage. Razložila je na kakšen način in pod kakšnimi pogoji poteka načrtovano zdravljenje v tujini. Pravico do načrtovanega zdravljenja v tujini imamo, ko so izčrpane možnosti zdravljenja v Sloveniji in ko so v Sloveniji čakalne dobe predolge (čakalna doba presega najdaljšo dopustno), v tujini pa so mogoči tudi specialistični ambulantni pregledi. V primeru načrtovanega zdravljenja v tujini ima zavarovanec pravico do povračila stroškov nastanitve in potnih stroškov. V zvezi z nenačrtovanim zdravljenjem v tujini je predavateljica povedala, da je za pot v tujino priporočljivo elektronsko naročilo Evropske kartice zdravstvenega zavarovanja (ZZS). Z navedeno kartico se lahko nujne in potrebne zdravstvene storitve (v EU, EGP in Švici, v Avstraliji, Bosni in Hercegovini, Črni gori, Severni Makedoniji in Srbiji) uveljavlja le pri izvajalcih, ki so vključeni v javno mrežo.

Po predavanju smo se v času odmora za kavo okrepčali s kavo in prigrizki ter poklepetali. Sledilo je nekaj prostih ur, ki smo jih izkoristili na različne načine in sicer za sprehode, pohod na Janino, kopanje v bazenu, druženje, počitek. Ker je bil krasen dan smo le-tega kar dobro izkoristili glede na zmožnosti in interese posameznikov.

Popoldanski predavanji ZPIZ – Oseba s KVČB in invalidsko zavarovanje in ZPIZ – Oseba s KVČB in poklicna rehabilitacija je izvedel predstavnik ZPIZ, gospod Peter Šalej. Najprej nam je predstavil osnovo za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki pa se nenehno spreminja in dopolnjuje. Obvezno zavarovanje nam poleg pravice do pokojnine (starostne, predčasne, invalidske,...), zagotavlja pravico do poklicne rehabilitacije, premestitve, dela s krajšim delovnim časom od polnega, nadomestila, letnega dodatka in invalidnine. Invalidnost je v skladu z ZPIZ-2 definirana kot spremembe v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem oz. z medicinsko rehabilitacijo. Vzroki za invalidnost so bolezen, poškodba zunaj dela, poklicna bolezen, poškodba pri delu. Zavarovancu se z

invalidnostjo zmanjša zmožnost za zagotovitev oz. ohranitev delovnega mesta ali poklicno napredovanje. Kategorije invalidnosti so sledeče: I. kategorija: zavarovanec ni zmožen opravljati svojega poklica ali dela in nima več preostale delovne zmožnosti, II. kategorija: zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic je zmanjšana za 50% ali več, III. kategorija: zavarovanec ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom, lahko pa opravlja določeno delo s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj 4 ure dnevno. Predstavljene so nam bile pravice iz invalidskega zavarovanja, in sicer pravica do invalidske pokojnine, ki jo pridobi zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost I. kategorije; II. kategorije in ni zmožen za drugo delo s polnim delovnim časom brez poklicne rehabilitacije, ta pa mu ni zagotovljena, ker je star nad 55 let; II. kategorije in ni zmožen za drugo delo s krajšim delovnim časom od polnega najmanj štiri ure dnevno brez poklicne rehabilitacije, ta pa mu ni zagotovljena, ker je star nad 50 let; II. in III. kategorija in mu ni zagotovljena ustrezna napotitev, ker je dopolnil 65 let starosti. Je pa za pridobitev pravice do invalidske pokojnine, če je invalidnost posledica poškodbe izven dela ali bolezni potrebna minimalna pokojninska doba. Predavatelj nam je razložil način izračuna odmere invalidske pokojnine in posebnosti pri odmeri. Nadalje pa še pravice na podlagi preostale delovne zmožnosti, ki so: pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do premestitve, pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj 4 ure dnevno. Upravni postopek za ugotavljanje invalidnosti se prične z vlogo, ki jo sestavlja medicinska dokumentacija (osebni zdravnik) in delovna dokumentacija (DD1-delodajalec, DD2-zavarovanec, DD3-ZRSZ). Potem se oblikuje predhodno mnenje izvedenca invalidske komisije, nato izvedensko mnenje, ki vključuje mnenje delodajalca, sledi pa odločba. Po prejemu odločbe lahko delodajalec na ZPIZ vloži vlogo za sofinanciranje usposabljanja oz. prilagoditve prostorov in delovnih sredstev. Predavatelj je opisal poklicno rehabilitacijo, ki je celostni proces v katerem se zavarovanec strokovno, fizično in psihosocialno usposobi za drug poklic ali delo tako, da se lahko ustrezno zaposli in ponovno vključi v delovno okolje oz. usposobi za opravljanje istega poklica ali dela, tako da se prilagodi delovno mesto z ustreznimi tehničnimi pripomočki. Predstavljeni so bili tudi primeri, ko je ZPIZ invalide usposobil za delo na istem delovnem mestu z ustreznimi delovnimi pripomočki (npr. dvigalo, dvižna miza, dostavni štirikolesnik, večji monitor, stojšče ob stroju). Za poklicno rehabilitacijo se sklene pogodba o poklicni rehabilitaciji med zavarovancem, ZPIZ in delodajalcem oz. ZRSZ. Zavarovanec in izvajalec poklicne rehabilitacije sta ZPIZ dolžna poročati o izvajanju in poteku poklicne rehabilitacije.

Po predavanju je sledila večerja, po le-tej pa smo se zbrali v Restavraciji Kaiser, kjer smo se podružili, naplesali ob glasbi Damiana in se nasmejali.

Sobota 7.6.2025

Lepo sobotno jutro je precej udeležencev delavnice izkoristilo za sprehod oz. pohod na bližnje gričke. Potem smo se vsi skupaj zbrali na zajtrku. Po zajtrku je sledilo predavanje: Oseba s KVČB na invalidski komisiji, predavatelj je bil gospod Boris Kramžar, dr. med. Predstavljene so bile pravne podlage izvedenstva po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in vsebina dela invalidske komisije. Razložene so bile različne definicije primerov invalidnosti, in sicer: - invalidnost po ZPIZ-2 (ocena delovne zmožnosti): invalidnost po ZZRZI (ocena statusa invalida), invalidnost po ZSVI (ocena invalidne osebe); - invalidnost glede telesne okvare (telesna okvara + invalidnina). Invalid po ZPIZ-2 je oseba, ki delno ali v celoti ne zmore opravljati svojega (zadnjega) dela ali poklica in je takšno stanje dokončno – ne glede na nadaljnje terapevtske ali rehabilitacijske postopke. Kot že na predavanju gospoda Petra Šaleja prejšnjega dne nam je predavatelj opisal preostalo delovno zmožnost, kategorije invalidnosti in vzroke invalidnosti. Predstavil nam je organizacijo ocenjevanja invalidnosti, sektor za izvedenstvo ZPIZ (Služba za izvedenstvo I. stopnje, Služba za izvedenstvo II. stopnje) in postopek ocenjevanja invalidnosti v zvezi z oceno delovne zmožnosti – ZPIZ-2. Postopek se prične z uvajanjem postopka za oceno invalidnosti (obrazec IZ-1), sledi pripravljalni postopek, ki je iz 2 faz, in sicer pridobitev delovne dokumentacije (obrazci DD-1, DD-2, DD-3), katero izvede strokovni delavec ZPIZ ter ugotavljanje popolnosti medicinske in delovne dokumentacije, katero izvede izvedenec IK. Sledi izvedensko mnenje invalidske komisije I. stopnje (izvedensko mnenje je medicinski podatek in se posreduje le zavarovancu in osebnemu zdravniku) in odločba ZPIZ. V primeru pritožbe na odločbo ZPIZ s strani zavarovanca ali delodajalca sledi izvedensko mnenje invalidske komisije II. stopnje in Odločba ZPIZ (dokončna in izvršljiva). Predstavljen nam je bil tudi seznam telesnih okvar za osebe s KVČB (poglavje IX Prebavni organi).

Predavanju je sledil popoldanski premor, katerega smo ponovno dobro izkoristili glede na interese posameznih udeležencev za pohod, sprehode, kopanje v bazenu, druženje in počivanje. Po odmoru za kavo je sledilo

predavanje: Pravice iz delovnega razmerja I in II, predavateljice gospe Sanja Jablanovič iz Pravnega centra za varstvo človekovih pravic in okolja. Najprej nam je pojasnila, da kljub temu, da bolezen lahko vpliva na delovno zmožnost delavca, delavec s kronično boleznijo v okviru delovnopravne zakonodaje nima posebnega statusa. Se pa posamezne pravice iz delovnega razmerja lahko (ne)posredno vežejo na obstoj kronične bolezni (nekatero pravice se vežejo na invalidnost – zagotavljanje ustreznega dela, varstvo pred odpovedjo, dodatni dnevi dopusta). Oseba s KVČB kot delavec mora izpolnjevati zdravstvene zahteve delovnega mesta in delodajalca obvestiti o zdravstvenih stanjih, ki bi lahko vplivala na opravljanje dela. Temeljni dokument delovnega razmerja je pogodba o zaposlitvi, ki mora biti pisna z obveznimi sestavinami. Sprememba pogodbe je mogoča le s soglasjem obeh pogodbenih strank (aneks ali nova pogodba). Pogodba mora biti v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo, ki zavezuje delodajalca; prav tako pa mora biti usklajena s splošnimi akti, ki jih je sprejel delodajalec. Sklepa se praviloma za nedoločen čas. Temeljna pravica delavca so, da mu delodajalec zagotavlja delo, ter da mu za opravljeno delo tudi plača skladno s pogodbo o zaposlitvi, iz delovnega razmerja pa izhajajo še številne druge pravice (letni dopust, regres, počitek in odmori, varstvo delavcev pred odpovedjo, varstvo osebnih podatkov, pravica do odpravnine,...). Obveznost delodajalca je zagotavljanje dela in plačila za delo. Temeljna obveznost (in hkrati pravica) delavca pa je opravljanje dela kot je določeno v pogodbi o zaposlitvi. Pogodba o zaposlitvi preneha z redno odpovedjo z odpovednim rokom (poslovni razlog, nezmožnost, nesposobnost, krivdni razlog, neuspešno opravljeno poskusno delo) ali z izredno odpovedjo brez odpovednega roka. Pogodba preneha sporazumno, po samem zakonu ali s sodno odločbo. Varstvo pred odpovedjo velja za delavce pred upokojitvijo (ne več starejši delavec), invalide, odsotne z dela zaradičasne nezmožnosti za delo, starše, predstavnike delavcev. Delavcu ob odpovedi delovnega razmerja pripada odpravnina, prav tako delavcu pripada odpravnina ob upokojitvi (delavec, ki je delal pri zadnjem delodajalcu vsaj 5 let).

Po predavanju smo odšli na večerjo. Po večerji pa smo se ponovno zbrali v Restavraciji Kaiser, kjer smo plesali, se družili, klepetali in se smejali.

Nedelja 8.6.2025

Na naš zadnji dan delavnice v Rogaški Slatini smo po zajtrku najprej izpraznili sobe. Potem smo se zbrali v predavalnici kjer smo opravili evalvacijo delavnice z izpolnjevanjem vprašalnika in povzetki osebnih vtisov. Nato smo se postavili v krog kjer je vsak povzel nekaj misli preteklih dni. Udeleženci smo bili zadovoljni s predavanji in predavatelji ter zelo hvaležni Mateji za izpeljavo odlične delavnice z vsemi predavanji, Romanu za vso pomoč in podporo ter Sergeji za animacijo in ostalo pomoč. Hvaležni smo bili tudi za vsa druženja, dobro voljo, sprejetost, povezovanje, skupne aktivnosti v prostem času ter obilico šal in smeha. Na koncu smo na pobudo Sergeje v krogu sklenili roke in se v mislih hvaležno povezali s celotno skupino in tako na najlepši način zaključili našo delavnico.